

Publisher / Издавач:

Serbian Archaeological Society / Српско археолошко друштво

The Institute of Archaeology / Археолошки институт

For publisher / За издавача:

Adam Crnobrnja / Адам Црнобрња

Snežana Golubović / Снежана Голубовић

Editors / Уредници:

Sofija Petković / Софија Петковић

Nadežda Gavrilović Vitas / Надежда Гавриловић Витас

Scientific council / Научни савет:

Snežana Golubović / Снежана Голубовић

Aleksandar Bulatović / Александар Булатовић

Miroslav Vujić / Мирослав Вујовић

Emilija Nikolić / Емилија Николић

Adam Crnobrnja / Адам Црнобрња

Marko Janković / Марко Јанковић

Reviews / Рецензије:

Ivana Popović / Ивана Поповић, Belgrade / Београд

Bojan Đurić / Бојан Ђурић, Ljubljana / Љубљана

Snežana Ferjančić / Снежана Ферјанчић, Faculty of Philosophy Belgrade / Филозофски факултет Београд

Translation and proof reading of texts in English / Превод и лектура текстова на енглеском језику:

Jelena Vitezović / Јелена Витезовић

Graphic Design / Графички дизајн:

Tomislav Živković / Томислав Живковић

Print / Штампа: **Birograf**

Print in 200 copies / Штампано у 200 примерака

ISBN 978-86-80094-28-1

ISBN 987-86-6439-111-5

© All rights reserved / © Сва права задржана

Радови у зборнику и сам зборник су доступни у отвореном приступу у складу са лиценцом CC BY-NC-ND 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

The publication of this volume is financially supported by the Ministry of Science, Technological Development and Innovation of the Republic of Serbia.

Издавање ове публикације финансијски је подржало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

PREFACE

The second volume *Ancient cult in Balkans through Archaeological findings and Iconography* with subtitle *Sanctuaries, temples, shrines and votive monuments* resulted from the lectures and presentations held in 2021. year, during the XLIV Assembly and Colloquia of Serbian Archaeological Society in Paraćin. The colleagues from Serbia and from abroad presented the most interesting topics and problems, focusing on the sacralisation of urban and rural places during the Roman and Late Roman in Balkans, interpreting through epigraphic and archaeological monuments known and less known sacral places and possible rites conducted by the venerators of different gender, origin and social status. The lectures were followed by fruitful discussions, which allowed better and more accurate insight into the similarities and differences in place sacralisation, local and foreign cultural and religious customs, beliefs and praxis. Not only that different cults and religious rites were topics

of the lectures, but also presumed and epigraphically/archaeologically attested sanctuaries, the supposed rituals that were conducted in them and ritual experiences, differences between urban, limes and rural sacral places and iconographic testimonies as contributions to the ritual praxis.

We hope that this sequel of the first volume sequel of the first volume which presented different topics in ancient cult and iconography through epigraphic and archaeological monuments, will be a significant contribution for the better knowledge of Roman sacral spaces, sanctuaries and ritual praxis in the Roman provinces in the Balkans. Also, we are looking forward to the next session of *Ancient cult in Balkans* in aim to shed a light on this interesting topic.

Sofija Petković and Nadežda Gavrilović Vitas

ПРЕДГОВОР

Други том *Антички култи на Балкану кроз археолошке налазе и иконографију* са поднасловом *Светилишта, храмови, олтари и војивни споменици* је проистекао из предавања и презентација са XLIV годишње скупштине Српског археолошког друштва одржане у Параћину 2021. године. Колеге из Србије и иностранства су презентовале изузетно интересантне теме и проблеме, у вези са сакрализацијом урбаних и руралних места током античког и касно-античког периода на Балкану, представљајући примере познатих и мање познатих епиграфских и археолошких споменика, као и примере сакралних места и претпостављене ритуалне праксе које су изводили верници различитог порекла, пола и социјалног статуса. Након предавања су уследиле конструктивне дискусије, које су омогућиле бољи и тачнији увид у сличности и разлике у сакрализацији урбаних и руралних места, у аутохтоним и страним културним и религијским обичајима, веровањима и пракси. Теме предавања су били не само ра-

зличити култови и религиозни ритуали, већ и претпостављена и археолошки потврђена сакрална места и светилишта, претпостављене ритуалне радње које су извођене и ритуална искуства, разлике између урбаних, руралних и сакралних места на Лимесу и разлике између иконографских сведочанстава у прилог ритуалној пракси.

Надамо се да ће други том *Античког култи на Балкану кроз археолошке налазе и иконографију*, као наставак првог тома у коме су представљене различите теме у вези са античким култом и иконографијом кроз епиграфске и археолошке споменике, представљати значајан допринос бољем познавању римских сакралних места, светилишта и ритуалне праксе у римским провинцијама на Балкану. Такође се надамо да ће наредна сесија *Античког култи на Балкану* допринети још бољем познавању поменути теме.

Софија Петковић и Надежда Гавриловић Витас

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

904"652"(497)(082)
902.2(497)(082)

ANCIENT cult in Balkans. Sanctuaries, temples, shrines and votive monuments / edited by Sofija Petković and Nadežda Gavrilović-Vitas. - Belgrade : Serbian Archaeological Society : The Institute of Archaeology = Београд : Српско археолошко друштво : Археолошки институт, 2024 ([Београд] : Birograf). - 163 str. : ilustr. ; 30 cm

Na spor. nasl. str.: Антички култ на Балкану. Светилишта, храмови, олтари и вотивни споменици / уредиле Софија Петковић и Надежда Гавриловић Витас. - Radovi na engl., srp. i nem. jeziku. - Tiraž 200. - Str. 7: Preface / Sofija Petković and Nadežda Gavrilović Vitas. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija uz svaki rad. - Rezimeji ; Summaries.

ISBN 978-86-80094-28-1 (SAS)
ISBN 978-86-6439-111-5 (IA)

1. Petković, Sofija, 1960- [urednik] [autor dodatnog teksta] 2. Gavrilović Vitas, Nadežda, 1974- [urednik] [autor dodatnog teksta]
а) Археолошка налазишта, античка - Балканске државе - Зборници б) Археолошки налази, антички - Балканске државе - Зборници

COBISS.SR-ID 159188489